

KÖNYVTÁRI TREND/ JELENTÉSEK

2015-2022 / 2023 / 10.

AKADÁLYMENTESSÉG

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

AKADÁLYMENTESSÉG A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON

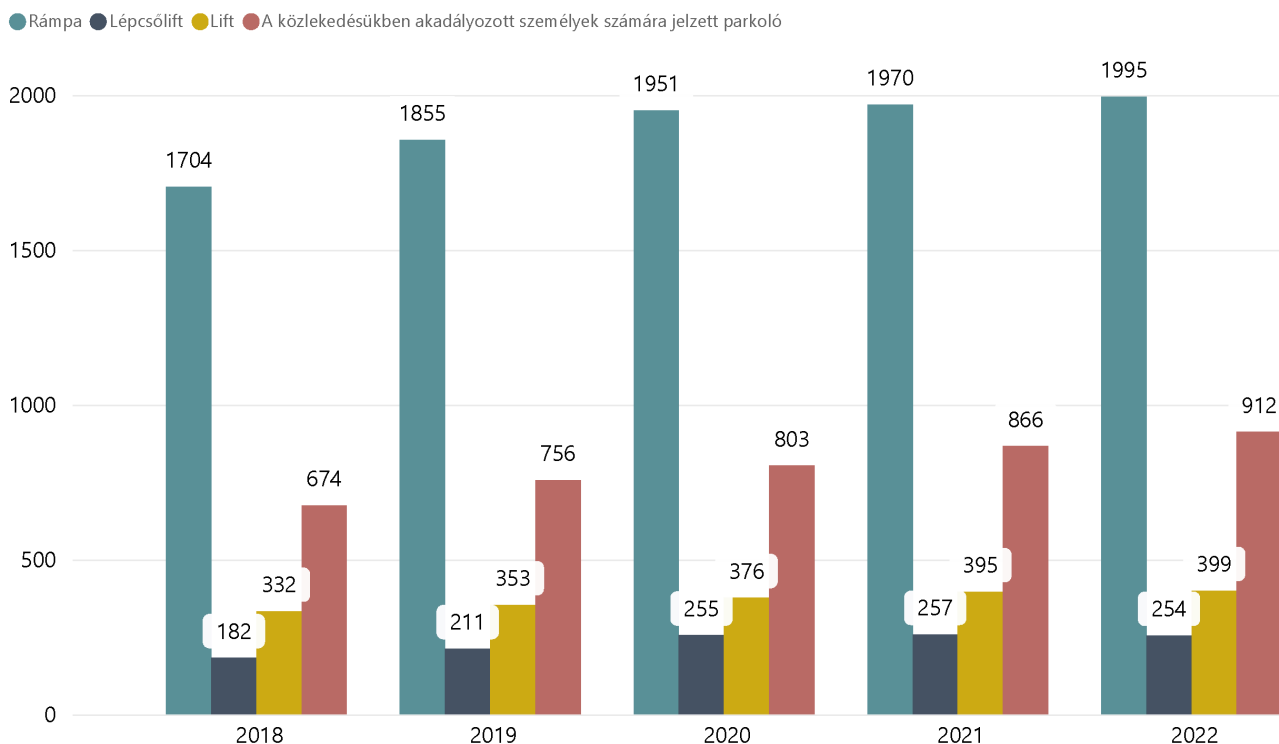
BEMUTATJUK A MAGYARORSZÁGI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON AZ AKADÁLYMENTESSÉG FŐBB JELLEMZŐIT

Az alábbi jelentés az országos könyvtári statisztika OSAP 1442 adatlapról származó adatok alapján mutatja be az összes működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont fogyatékkal élő személyek könyvtárhasználatának akadálymentességére vonatkozó főbb jellemzőit a következő kérdéskörök mentén: a könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése, a könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés, a könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége, a könyvtári weblap akadálymentessége, a könyvtári szolgáltatási pontok szolgáltatásai fogyatékkal élő személyek számára.

gátlatási pontok szolgáltatásai fogyatékkal élő személyek számára.

1. A könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése;
2. A könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés;
3. A könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége;
4. A könyvtári weblap akadálymentessége;
5. A könyvtári szolgáltatási pontok szolgáltatásai fogyatékkal élő személyek számára.

A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK KÜLSŐ MEGKÖZELÍTÉSE

1. ábra: A könyvtári szolgáltatási pontok külső megközelítése

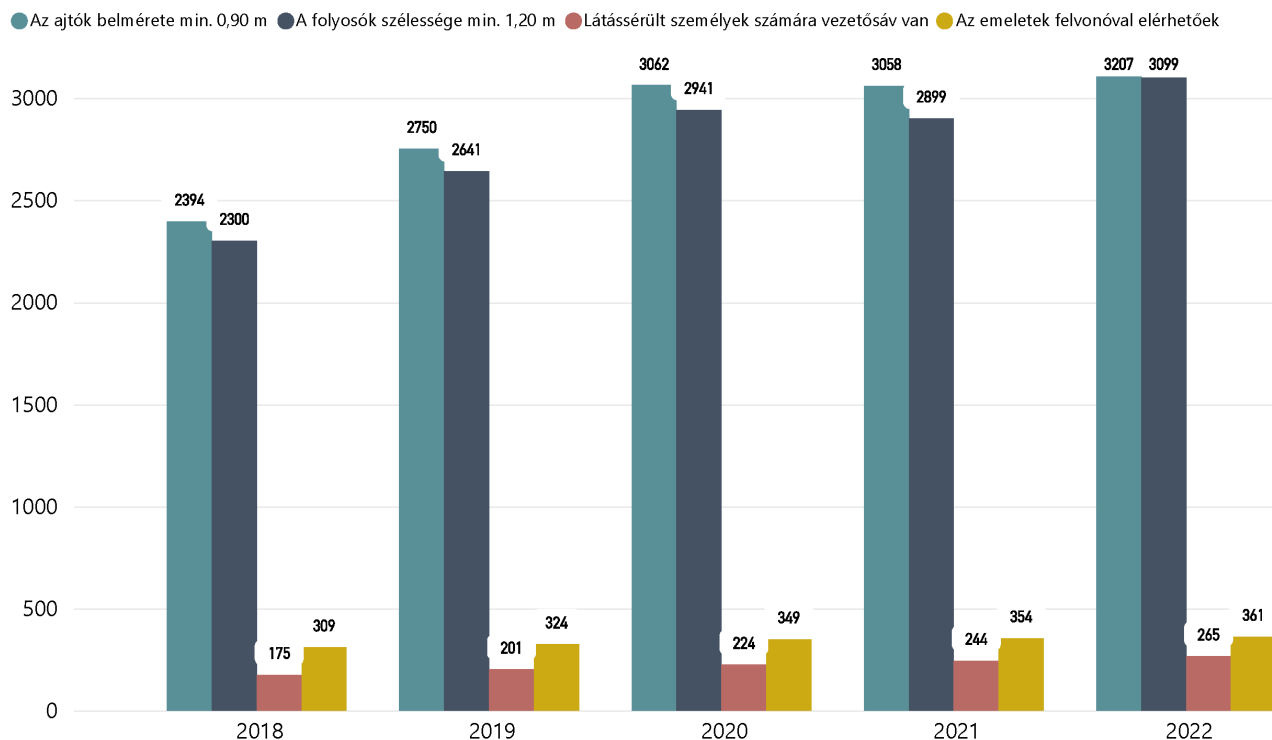
1. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK KÜLSŐ MEGKÖZELÍTÉSE

A 2018-as referenciaévben az országos könyvtári statisztika alapján 3940, 2019-ben 3907, 2020-ban 3901, 2021-ben 3889, 2022-ben pedig 3881 működő könyvtári szolgáltatási pont volt az országban. Ezek közül 2018-ban 1704 intézmény megközelítését segítette rámpa, 332-ét lift, 182-ét lépcsőlift, és 674 intézmény rendelkezett jelzett parkolóval. A fentiek közül 2019-re mind a négy területen javultak némileg a számok, mivel ekkor már 1855 szolgáltatási pont rendelkezett rámpával, 353 lifttel, 211 lépcsőlifttel és 756 jelzett parkolóval. Az elmúlt két évben a javulás tovább folytatódott. 2020-ban és 2021-ben 1951, majd 1970 könyvtári szolgáltatási pont megközelítését segítette rámpa; 376, majd 395 rendelkezett lifttel; 255, majd 257 lépcsőlifttel; valamint 803, majd 866 jelzett parkolóval. 2022-re a rámpával rendelkezők száma 1995-re, a lifttel rendelkezőké 399-re, a jelzett parkolóval rendelkezőké pedig 912-re emelkedett. Csökkenés egyedül a lépcsőliftek számában volt megfigyelhető, 3-mal csökkent az érték (1. ábra).

2. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON BELÜLI KÖZLEKEDÉS

2018-ban a 3940 könyvtári szolgáltatási pontból 2394-ben érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, és 2300-ban volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. Az adatok szerint e két jellemző tekintetében jelentős javulás következett be 2019-re, hiszen ekkor már 2750 intézmény rendelkezett megfelelő szélességű ajtókkal és 2641 megfelelő szélességű folyosókkal. E jellemzők tekintetében a javulás 2020-ban tovább folytatódott, mivel ekkor a 3901 működő könyvtári szolgáltatási pontból 3062-ben érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, és 2941-ben volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. 2021-ben ezek az értékek a következők szerint alakultak: míg a 3889 működő könyvtári szolgáltatási pontból 3058 pont esetében érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert, addig 2899-ben volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. Enyhe javulás történt a látássérült személyek részére kialakított vezetősávok, valamint az emeletek felvonóval való elérhetősége tekintetében. Előbbi esetében 175-ről 244-re, utóbbi esetében pedig 309-ről 354-re javultak

A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOKON BELÜLI KÖZLEKEDÉS

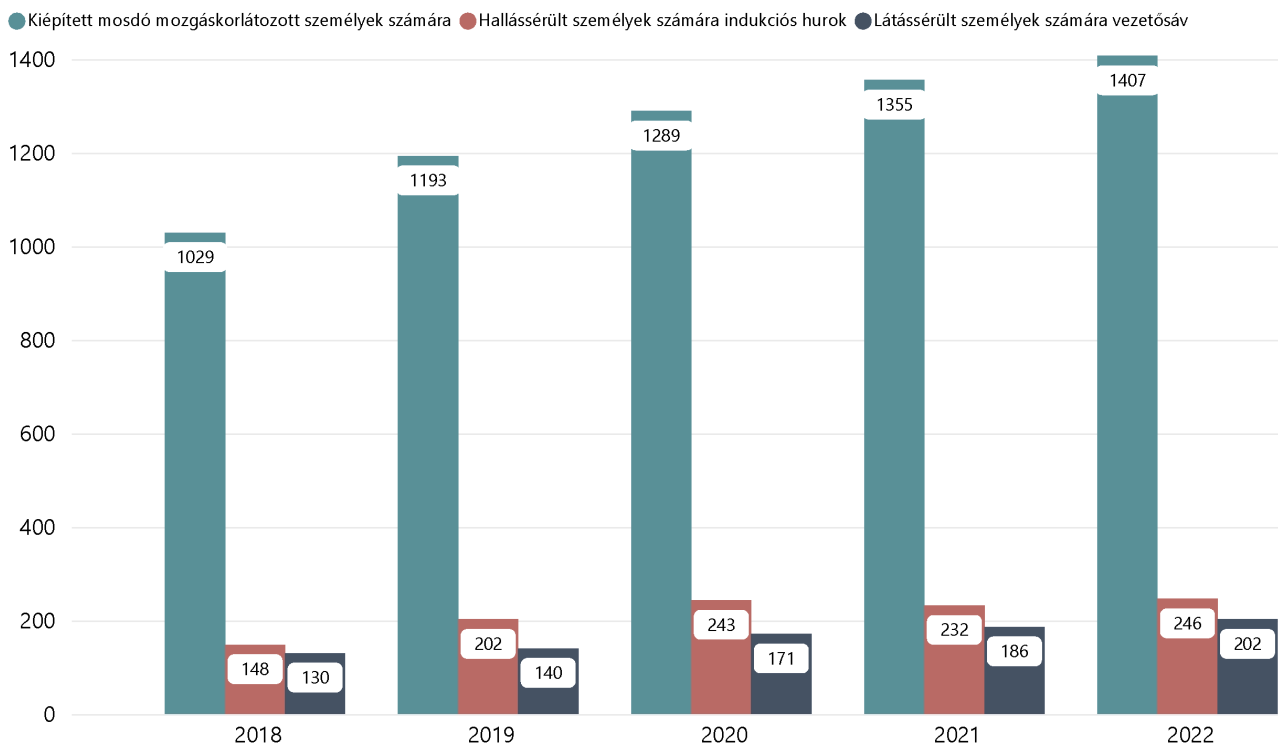

2. ábra: A könyvtári szolgáltatási pontokon belüli közlekedés

a számok. A 2022-es referenciaévben valamennyi érték esetében további emelkedés figyelhető meg (2. ábra): a 3881 intézményből már 3207-ben érte el a belső ajtók szélessége a 0,9 métert és 3099-ben volt a folyosók szélessége legalább 1,2 méter. A látássérült személyek részére kialakított vezetősávokkal ellátott könyvtárak száma 265-re, valamint a személyfelvonóval rendelkező könyvtárak száma 361-re nőtt 2022-re.

könyvtári szolgáltatási pontból 1289 rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 243 hallássérülteket segítő indukciós hurokkal és 171 látássérülteket segítő vezetősávval. 2021-ben a javulás tovább folytatódott, mivel ekkor a 3889 könyvtári szolgáltatási pontból 1355 rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 232 hallássérülteket segítő indukciós hurok-

A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK BELSŐ HELYISÉGEINEK FELSZERELTSÉGE

3. ábra: A könyvtári szolgáltatási pontok belső helyiségeinek felszereltsége

3. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK BELSŐ HELYISÉGEINEK FELSZERELTSÉGE

2018-ban a 3940 könyvtári szolgáltatási pontból 1029 rendelkezett mozgáskorlátozottak számára is megfelelően kiépített mosdóhelyiséggel, 148 hallássérülteket segítő indukciós hurokkal és 130 látássérülteket segítő vezetősávval. 2019-re ezeken a területeken is rendre magasabb számokat láthatunk, így a mosdóhelyiség esetében 1193-at, az indukciós hurok esetében 202-t, míg a vezetősáv tekintetében 140-et. E jellemzőknél 2020-ban a javulás nem állt meg, mivel ekkor a működő 3901

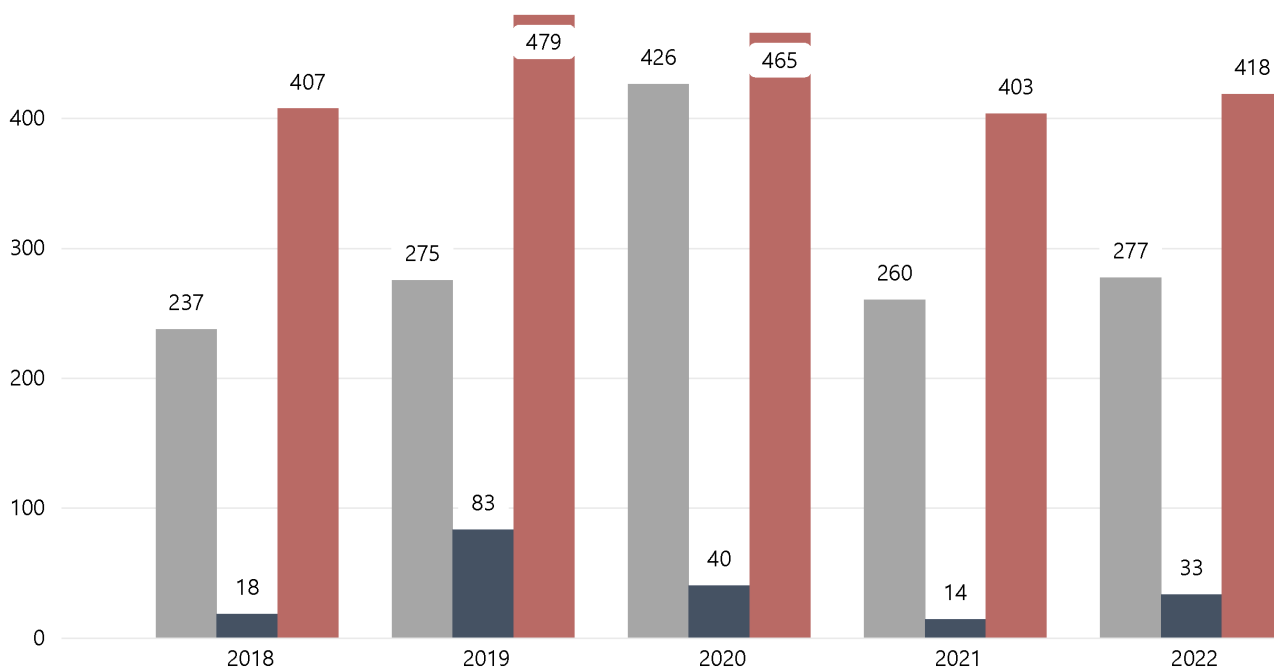
kal és 186 látássérülteket segítő vezetősávval. 2022-ben minden kategóriában az egyes értékek esetében további, átlagosan 5%-os emelkedés látható (3. ábra).

4. A KÖNYVTÁRI WEBLAP AKADÁLYMENTESSÉGE

2018-ban 18 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 237 felelt meg a W3C ajánlásának, és 407 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2019-ben 83 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 275 felelt

AKADÁLYMENTESÍTETT WEBOLDALLAL RENDELKEZŐ KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK SZÁMA

● W3C ajánlásnak megfelel (WCAG 2.0 szabvány) ● Jelnyelvi összefoglalót tartalmaz ● Könnyen érthető információt tartalmaz

4. ábra: A könyvtári weblap akadálymentessége

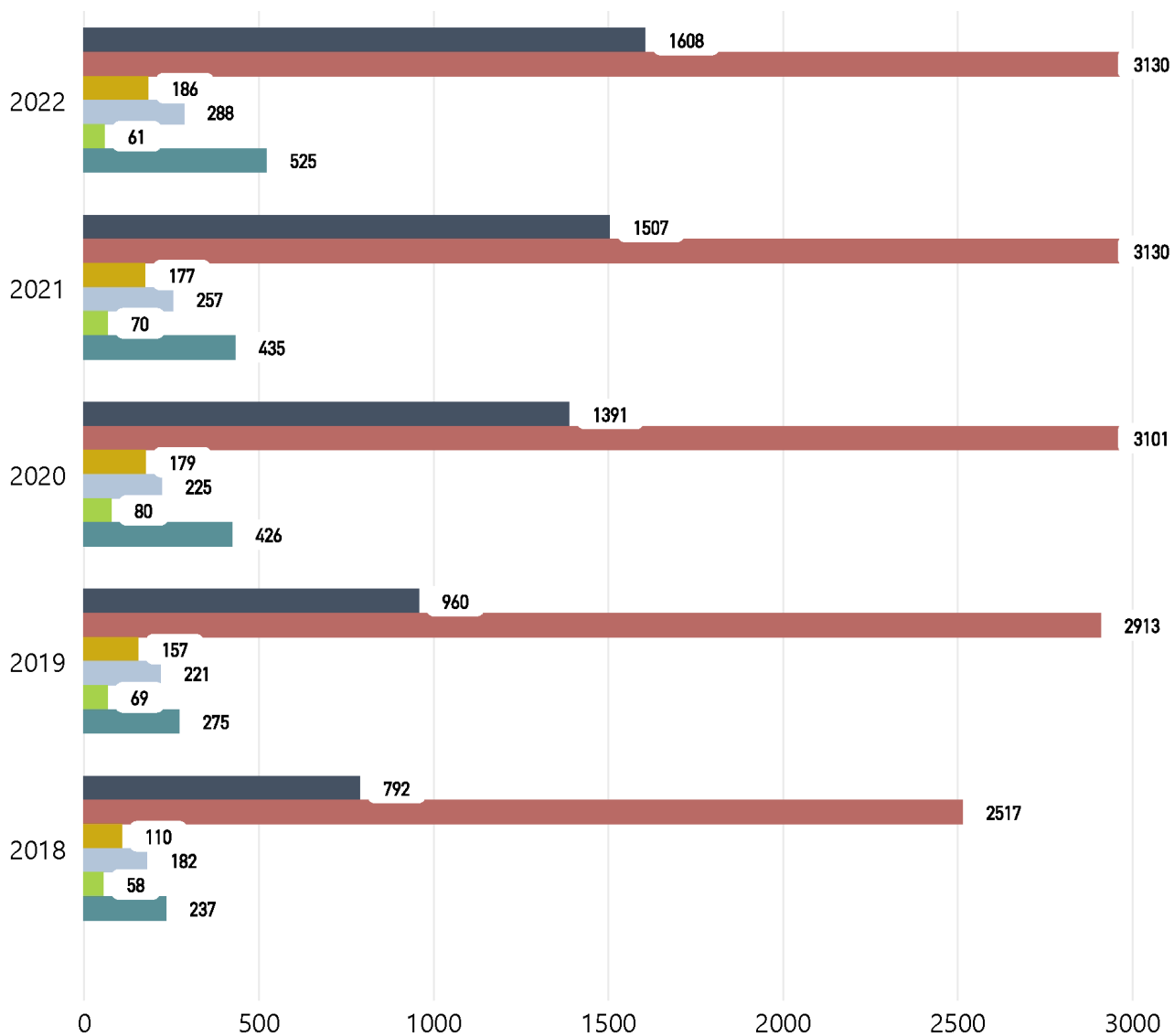
meg a W3C ajánlásának, és 479 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2020-ban 40 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 426 felelt meg a W3C ajánlásának, és 465 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2021-ben 14 darab akadálymentes könyvtári weblap tartalmazott jelnyelvi összefoglalót, 260 felelt meg a W3C ajánlásának, és 403 weblapon volt megtalálható könnyen érthető tartalom, illetve információ. 2022-ben minden érték esetében emelkedés figyelhető meg, legnagyobb arányban a jelnyelvi összefoglalót tartalmazó weboldalak esetében, a számuk több mint kétszeresére nőtt (4. ábra).

5. A KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK SZOLGÁLTATÁSAI FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK SZÁMÁRA

A fogyatékkal élő személyek számára nyújtott szolgáltatások többségében szintén enyhe emelkedést figyelhetünk meg 2018 és 2022 között. Az egyetlen kivétel ez alól a könyvtári szolgáltatási pontokon

rendelkezésre álló jelnyelvi tolmács/kontakt tolmácsszolgáltatás esete, amelynek aránya a 2018 és 2022 közötti időszakban 2%-on stagnált. 2018 és 2022 között azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, amelyekben a segítőkutyákat is beengedik az épületbe, 64-ről 80%-ra emelkedett. Ugyanebben az időszakban azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, amelyekben elérhető volt információs anyag fogyatékkal élő személyek számára, 3%-ról 5%-ra nőtt; azoké, amelyekben elérhetőek voltak információs táblák, piktogramok fogyatékkal élő személyek számára, 6%-ról 11%-ra emelkedett; és azoké, amelyek rendelkeztek tapintható/Braille-feliratokkal, 5%-ról 6%-ra nőtt. Azon könyvtári szolgáltatási pontok aránya, ahol megtörtént a dolgozók felkészítése a fogyatékkal élő könyvtárhasználók speciális igényeinek kiszolgálására, 20%-ról 39%-ra emelkedett 2015 és 2022 között. 2021-hez képest 2022-re a legnagyobb arányban az információs táblát kihelyező aránya javult (12%), de közel 7%-kal több olyan intézmény volt, ahol erőforrást fordítottak a dolgozók felkészítésére (5. ábra).

SZOLGÁLTATÁSOK FOGYATÉKKAL ÉLŐ SZEMÉLYEK SZÁMÁRA

5. ábra: Szolgáltatások fogyatékkal élő személyek számára

FELELŐS KIADÓ Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

KÉSZÍTETTE Havadi Gergő

LEKTORÁLTA Szüts Etele, Erdélyi Károly

OLVASÓSZERKESZTŐ Horváth Barnabás

INFOGRAFIKA Erdélyi Károly

GRAFIKAI TERV ÉS TÖRDELEÉS Kóbor Szilvia

ILLUSZTRÁCIÓ freepik

A KÉZIRAT LEZÁRÁSA 2024. január 8.

2015–2022 (2023. évi szám)

ISSN 2939-7480